

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00 Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ро. в вулиці Прічард і Мекгрегор, у Вінніпегу, Ман. Ю. Ляльчак, голова.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Непомічених в газеті рукописів не повертається, хіба що дописувач вразі зазначить, що бажає звороту свого рукопису на случай його непомищення та залучить поштовий стемпель на його переписку.

ОДИНОКА ВЕЛИКА НАГОДА В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" ЗА ДВА ДОЛАРИ НА ЦІЛИЙ РІК.

Лише три тижні остало до місяця листопада. Листопад для нашої преси був через довгі роки тим місяцем, що оживляв її, підбадьорював, зміцнював і пошрював.

Але милішим попитом було те, що, буди-м-то, в листопаді ми працюємо вимково для допомоги нашій пресі. Працюючи для допомоги своїй пресі, ми працюємо також для освідомлення того робітництва й фармерства, яке не чіпає ще робітничо-фармерської преси. Приєднуючи нових читачів своїм газетам, ми тимчасом хочемо їх освідомити, приєднати до робітничо-фармерської справи, значить, працюємо для їхньої власної користі.

Тяжко заставити того робітника й фармера читати газету, який нічого ще не читав. А вже коли він і прочитав би щось, то дуже йому тяжко розстатися з кількома доларами, щоб передплатити газету.

"Укр. Роб. Вісти" коштують чотири долари на рік. Це не є багато. Свідомий робітник і фармер платити чотири долари ще й пресовий фонд складає. Але для невідомого чотири долари — страшно, велика сума, хоч на некорисні, часто навіть на шкідливі для него речі він витрачує більші суми грошей.

Щоб заохотити тих робітників і фармерів, які не читають ще "Укр. Роб. Вісти" — статі їх сталими читачами — Виконавча Рада Робітничо-Фармерського Видавничого Товариства рішила на час листопадової кампанії знизити передплату на "Українські Робітничі Вісти" на половину. Хто в листопаді зложити \$2.00 передплати, той отримуватиме "Укр. Роб. Вісти" через цілий рік.

Але це тільки для нових передплатників. І тільки на цілий рік. На пів року чи на квартал ніякої зniżки нема. Ця зniżка буде лише в місяці листопаді. До листопада й після листопада передплата буде така сама, як і завжди: \$4.00 на рік.

ОФЕРТА ДЛЯ ТИХ, ЩО ЗЛОЖАТЬ ЗАДОВЖЕНУ АБО ВІДНОВЛЯТЬ ПЕРЕДПЛАТУ.

Велику також ofertу дає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство всім тим старим передплатникам, що в місяці листопада зложать задовжену чи відновлять передплату. Кожний старий передплатник, що зложить в листопаді \$1.00 передплати на "Укр. Роб. Вісти", дістане в нагороду книжок вартості \$2.00. Те саме відноситься й до задовжених передплатників. Хто зложить задовжену передплату, дістане книжок на половину вартості той суми, яку склав. В цьому випадку дається й широчину чи кварталову зniżку. Значить, коли старий передплатник приїде на відновлення передплати \$2.00 (на шпирік), то дістане книжок вартості \$1.00. Так саме й задовжених.

Книжки будуть оголошено у всіх газетах видавництва й кожний передплатник зможе вибрати собі на означену суму таких книжок, яких він собі хоче.

ЧОМУ МИ ЦЕ РОБИМО?

На це питання ми відповідаємо: тому, щоб заставити читати робітничу газету тих, які ще її не читають, страхуючись такої високої передплати, як \$4.00 на рік.

Повторяємо, за газету що виходить три рази на тиждень, це абсолютно не є висока передплата.

Даючи цю зniżку, ми й цього листопада будемо збирати пресовий фонд, грати представлення, улаштувати концерти, розіграшки й інші підприємства в користь своєї преси.

Бо з самих передплат "Українські Робітничі Вісти" не втримаються. Бо з самих передплат ніяка робітнича газета у світі не втримається. Бо на самих лише передплатах не живе ні одна капіталістична газета на світі.

Робітничі й фармерські газети підтримують себе пресовими фондами, ріжними пресовими кампаніями, а деякі ще й міщанським бізнесовим оголошенням. Тим газетам допомагають також ті організації, яких вони обслуговують.

Капіталістична й ріжна продажна преса хоч явно не збирає пресового фонду (деякі вже й пресовий фонд збирають), то тайними шляхами до них дуже часто пливе той фонд від тих капіталістичних партій та груп, яких вони стали, чи тимчасово служать. Крім того, капіталістична преса заповнена майже на дві третіх добре платними оголошеннями. Потім за тою пресою стоять капіталістичні трости, компанії, або, за релігійною, релігійні громади, синоди й т. ін.

За робітничо-фармерською пресою крім самих робітників і фармерів ніхто не стоїть. Воно то й не потрібно, щоб за нею хтось інший стояв; дійсно робітничо-фармерська преса ніде ніде підтримки й не шукає. Але лихо в тому, що величезна маса робітництва й фармерства не дає за свою пресу. Отже на ділі за робітничо-фармерською пресою стоїть тільки передова, свідоміша частина робітництва й фармерства.

Щоб здобути ще величезну відсталу частину, робітничо-фармерська преса примушена, спираючись на свідоміші елементи, знизувати свою передплату, давати ofertу для тих, які ще її не читають. Робить вона це тому, що є певна, коли навчить робітника чи фармера читати себе, то відтак він буде її сталим передплатником, платитиме повну пе-

редплату, складатиме пресовий фонд ще й приєднуютиме нових передплатників своїй пресі. Тоб-то, відплатиться за те, що йому зроблено добро.

ЩО-Ж ПОВИННИ МИ ЗРОБИТИ В МІСЯЦІ ЛИСТОПАДІ?

Користуючись так великою офертю, всі ті, що не є ще передплатниками "Українських Робітничих Вістей", повинні в місяці листопаді скласти два долари й стати цілорічними передплатниками "Укр. Роб. Вістей". Це є для них найкраща й одинока нагода, бо в місяці грудні "Укр. Роб. Вісти" знову будуть \$4.00 на рік.

Всі члени наших організацій по цілій Канаді повинні зблизувати свої сили й приєднати у своїх місцевостях якнайбільше нових передплатників для "Укр. Роб. Вістей". Для цього є найкраща нагода, бо в листопаді "Укр. Роб. Вісти" коштують лише \$2.00 на рік.

Всі наші старі передплатники, що задовжилися зі своєю передплатою, повинні її вивинити в місяці листопаді й отримати велику ofertу книжок після суми, яку зложать.

Всі ті старі передплатники, яких час, або які бажають відновити передплату на "Укр. Роб. Вісти", повинні зробити це в місяці листопаді та вибрати собі книжок вартості \$2.00, якщо відновлюють передплату на рік, і вартості \$1.00, — якщо на пів року.

А тепер ще члени всіх наших організацій, як Комуністичної Партії Канади, Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім і Робітничого Запозомого Товариства — всі ті члени вище зазначених організацій, які не є ще передплатниками "Українських Робітничих Вістей", повинні в листопаді ними стати. Кожний робітник і фармер, що стоїть в організації, повинен читати газету, знати що робиться в його організації й в цілому світі. А в листопаді є для цього найкраща нагода.

Помагаючи це до відома всім читачам "Укр. Роб. Вістей" і всім нашим організаціям — ми кличемо всіх часом готуватися до пресової кампанії в місяці листопаді! Листопадову кампанію переводим під ключем:

Подвоїм число передплатників "Українських Робітничих Вістей" в місяці листопаді!

ЖЕНЕВСЬКЕ ВИДОВИЩЕ.

Другий тиждень, як Женева переживає чергову повню, яку з легкої руки Вілсона ось вже восьмий рік маємо в осені. Десять потягів в день, поїзда, авіомотори-паффіети, дами "дипломатичні" і просто дами, які обожували на автографах делегатів Ліги, розкішні автомобілі для делегатів, каміони для архівів (паперу не бракує в відносній установі), розмови про ріжні валюти, переповнені готелі, фотографії на кожній кроці, ось картина женевицького "сезону" в вересні 1926 року.

Перший акт комедії відбувся шестого вересня і тому, хто вірити в велике значення Ліги Націй — таких немає і поміж західно-Українцями, — варто було б подивитися на спектакль. Це добрий засіб для того, щоб відлучитися від женевицької хороби.

Саме видовище мало початися в одинадцятій годині ранку і вже за пів години до цього місця зарезервовані для публіки й журнали були заповнені до неможливості.

Звісна піднімається... Головні актори показуються на сцені. Їх зустрічають, як це й належить в справжньому театрі, викриками: "Який гарний", "Дивіться, дивіться, у нього монголь", або "темно-блакитна краватка-у Чамберліна" і все в такому-ж дусі. Найбільш утих у жіночій частині — а вона тут панує кількістю — мають індуї підпани Англії в своїх мальованих тюрбанах... Поль-Банкур.

З столом голови царить "наш приятель" Бенеш. Його оточує безліч секретарів, переклада-

ча, аташе... ціла зграя нікому непотрібних дармовців, яких утримують в доларах і фунтах — трудиці всього світу. Іх бачиш тут лише в часі вересневої повні, в інші часи вони заповнюють касино так званих світських курортів від Довіля до Данцігу.

Наразі всі боків страшний, світ прорізає саєю, велетенські прожектори розсипують світ у всі боки, освітлюючи по стани делегатів. То працює кіно.

За кілька днів весь світ маліме привертити кохатися в обличчях "будівничих нової доби".

Бенеш починає свою промову, але в чому річ? Леде він одкриває рот, як роздається довгий і страшний пошекет. Хвилювання, здивування...

Хто посміє порушити спокій видовища? Це просто погане з'явлення апарату світлиці і ніяк не можна його приборкати.

Жуо (лідер французьких спідикалів-угодників) заперко своїх сусідів: "Зажокує, що це шпугка комуністів" (1).

Після промови Бенеша обирають голову 7-их загальних зборів Ліги Націй сербського делегата Нинчича і на цьому починається засідання...

А в п'ятницю 10. вересня урочисто прийнято було Німеччину в Лігу Націй. 12 років тому цілий західний світ приєдвав зніщити Німеччину — тоді вілени всім злочини. Нині цей самий світ зі всіх сил тягне і витягує вже Німеччину Гітленбург і Штрессмана Берестейського в Лігу Націй.

В. Баичицький. Женева, вересень 1926 р.

СТАРИЙ ПЕКІН.

Експрес Тіен-Тейн — Пекін мчить з хуткістю 100 лі на годину. Роз'їзд Лян-Сан. Звідціла до столиці один перегін. Я задвоєний, що під'їжджаю до Бей Цзіна* в день, дне вночі. Я хвилююся від бажання й непереливки побачити швидко велику столицю Сходу. Шо хвилини виглядаю у вікно вагону. А колеса вагону від Москви до Пекіна безперервно намотують тисячверстові процоти. За 13 днів дороги, щодня переживаючи нові й нові враження, я все таки найбільшого чекаю там, де кінець мого подорожжя.

Паротяз часто й швидко свистить. Ми поблизу від Пекіна. Назустріч летить поїзд приміського сполучення. Шо 15 хвилин — і переїмо тисяччелі стіни священної столиці.

Там, за стінами наче притаїлася закам'яніла таємниця, споконвічна загадка Китаю — Пекін, замуруваний у своїх неурочних стінах. Йому 3,000 років. І він все нерухомий. Він був столицею Китайців, Монголів та Манчжурів.

Перед цими стінами воював кровавий Чингіс-хан. Звідціла ходив він на Москву. В цих стінах панував веселий Губілай, що заввоював усю Азію та Східню Європу.

* Бей-Цзіан — китайська назва Пекіну.

Царі й народи вже давно зникли в віках, а від стоїть нерухомий. Хто знає, може недалеко той час, коли Пекін знову буде столицею всієї Азії, Азії трудящих!

Поїзд обійшов напівкруглий виступ стіни й вихав через велитенські ворота в китайську частину міста. Далі, — друга стіна, що оточує манчжурську частину міста. На стіні через кожні півтори тисячі футів здіймалися вгору величезні вежі. Стіна висока. Трудно побачити зубчастий верх її. Внизу біля стіни — канад, що як і стіна оточує столицю з усіх боків. Через канад — мости. Стіна повільно переходить в бастион посольського кварталу. По краях стіни назад і наперед ходять вартування американського, англійського та інших посольств. Вони вартують спокій своїх панів. Не пропускають підозрілих осіб.

"ВИХОВАННЯ" ПО БОЯРСЬКОМУ.

З того часу, як Румунія — єдина в Європі країна, де скасовано катування на смерть... Отже з погляду буржуазної демократії Румунія — майже "найпередовіша держава".

Проте факт, що в ніякій іншій країні не нищать стільки людей, як в Румунії. Шо-правда, це страти відбуваються не на підставі судового вироку. Як що в Румунії хочуть, щоб хтось зник, то його застрілюють або підчас "спроби втікти", або він зовсім "вмирає від раптової хороби".

Так само і з карою катуванням. Жандармський командант "сігуранці", а в тих краях, де досі існує надзвичайний стан, військовий командант, є необхідний владар. Команданти репрезентують на своїй території юридичну та виконавчу владу в одній особі. Якщо жандармові, або начальникові "сігуранці" чи військовому командантові щось не подобається, тоді він відразу "запроваджує лад". Ту чи іншу особу без ніяких церемоній карають батогами, ударами під боки й іншими подобими заходами. Це зраковка кара. Здебільшого це трапляється тоді, як проти цієї особи взагалі нема ніякого обвинувачення. Часто-густо трапляється останнім часом такі випадки, коли покрані жандармами люде тут-же мадо вмирають. Зокрема в Бесарабії — та в північній Буковині кара моруванням стала звичайною.

В округах Заставна та Вишняк протягом першого тижня серпня цього року жандарми забили 9 осіб. Понад 20 осіб пошвечено.

Ми вже казали, що справа стосується не політичного злочину, не політичних в'язнів, шо їх морувають по визначенні. Проте вже ніхто не пише і не каже в Румунії. Тут говориться виключно про звичайну діяльність жандармів та інших оборонців владі. Ці насильства жандармів, ці шоденні "вироки" й акти сваволі настільки поширилися, шо останніми днями навіть частина буржуазної преси з табору національних меншостей найгостріше протестує і вимагає належних заходів, але ще до цього дня не було випадку, щоб звільнили чи покларали за убитою чи каліченню людини.

Бо — так офіційно пояснюють в Румунії — жандарм повинен "бути, як-найбільше, як людина", а кара моруванням це й досі є "найкраща метода виховання".

Павло Гелю. Відень.

Нарешті — вокзал. На пероні яскравий і такий баристий натопл Китайців, Японців та Європеїців ріжних національностей. В такій масі звуків важко розібрати хоч би одну якусь мову. Треба дуже добре прислухатися... Сітні носіїв-Китайців налягають на поїзд. Мого чамайдана (я гадав нести його сам) вже вихопили два носії. Пішов до вокзалу. Митна процедура переважно з розпитувань. "Чи є зброя?" Коли перевіряли паспорт, то я це запитання почув трічі.

Через п'ять хвилин знову вокзал посольського кварталу. Підозрілі погляди американських салдатів.

Не вірилося, що я в Пекіні. Але у відчинені вікна було видно колішні палаці богданів і чути гамір мільйонного міста.

І. Мор. Пекін, серпень 1926 р.

ІНДУСТРІАЛІЗОВАНИЙ ПАПА.

В папській резиденції — у Ватикані — 11,000 кімнат, 200 сходів і 20 дворів. На таке велике господарство потрібен великий апарат.

Ото-ж не легко папі жити, не легкò впоратися з таким господарством...

Та ж є в папі міністри. Є міністер папських почт, (тільки почт без телеграфів і телефонів бо посуду встановлено тоді, коли наука з технікою ще так далеко не пішла). Не дивуйтеся, почті є де функціонувати: кімнат же самих 11,000!

Є міністер папських шляхів, хоча й шляхів, по правді сказати, давно немає.

Є в папі міністер закордонних справ, а при йому — послы, повірені в справах та інші диявольські ати. Закордонних справ особливих не буває — штат теж з давністю в 500-років.

Ну, а церемоніймайстерів та інших — сила силена! Великий штат у папи... Бо: 11,000 кімнат!...

І важко з тим штатом. Шо дня потрібний свіжий цент, щоб страйку часом не було. Як 7. й 15. місяця — плати, гонни монету...

Бачимо, що папа римський серйозно зараз стурбований становищем своїх фінансів. Видко, шо папі грошей зараз здорово-таки не стає. Не те, шо на 11,000 кімнат може й на 11 не вистрачає.

Читаємо: "Папа римський" ухвалив збільшити робочий день в установах Ватикану.

Значить — боротьба за здешевшення продукції?... Чути, шо й штат буде трохи скорочено — все на найвигідніший зразок...

Шляхом індустріалізації пошувається папа римський із своїм Ватиканом, не хоче відставати від інших галузей виробництва.

Наприклад, — Дружелювський... Техніка, досягнення, механізація... А папа шо? Досі пасе задніх.

Папа розуміє, шо коли його виробництво не буде піднесено на належну височину, — погано! Конкурентів багато.

І боротьба папа за зменшення накладних витрат, режим економії заводів.

Тільки, як же воно з якістю продукції? Чи не прогавив була папа римський цієї кампанії?... Продукція має бути не тільки дешева, але й якістю дивувати споживача...

І читаємо далі: "Папа римський, компенсуючи збільшення робочого дня, збільшує й заробітну заплату своїм урядовцям."

Шоб дістати гроші на піднесення заробітної плати, папа також підносить плату за церковну службу.

Тоб-то раніш католик хрестився за 25 франків ці лір, а тепер — давай 50...

Знову питаємо: а як-же з якістю продукції?

Споживач при індустріалізації має право вимагати за свої хороші гроші хорошого краму. А при підвищенні ціни — то й тим більше.

Але з якістю продукції щось але виходить.

Мовлялося-бо католики в П'явці, шоб господь отих більшовиків покларав — не покларав. Гнилий крам, чи шо...

Мовлялося католики в Мексико, шоб президента Калеса норти забрали — не беруть, ой, не беруть! Навлаки навіть: трох епископів та чотирох попі забрили, а президента не чіпають...

От вам і якість.

К. К.

РОЗСАДИЛИ ПО ТВЕРДИХ КРИСЛАХ.

На пленумі Ліги Націй обрали 9 неспостійних членів ради Ліги. У голосуванні брали участь представники 49 держав. На 3 роки вибрано: Польщу, Чілі й Румунію (Німеччина голосувала за Польщу); на 2 роки: Колумбію, Голяндію й Китай; на один рік — Персію, Чехословаччину й Сальвадор.

Польщі надано права пересобрання на друге трьохріччя.

РУМУНСЬКА ВІЙСЬКОВА ДЕЛЕГАЦІЯ У ВАРШАВІ.

Дня 11. вересня до Варшави приїхала румунська військова делегация в складі двох генералів та 14 офіцерів румунського генерального штабу.

Мета делегации — ознайомлення зо всіма галузями польської військової промисловости.